Co je na centru města zajímavé?

Centrum Starého Plzence je jednou z hlavních kulturních hodnot města a dokladem jeho historického vývoje. Proto je nezbytné zajistit jeho ochranu a umožnit citlivý rozvoj.

V místech dnešního Starého Plzence se první lidé usadili již před více než 7000 lety.

↳ Archeologický průzkum jižní strany Smetanovy ulice mimo jiné odhalil čtyři velké zahloubené objekty. Pravděpodobně se jedná o suterény domů vzniklých při výstavbě nového královského města po roce 1266. Domy nad sklepy nesly dřevěné rohové sloupy. Až na zbytky jediného z nich se nedochoval žádný.

V desátém století sídlí v místním hradu centrum přemyslovské správy pro pohraniční území jihozápadu Čech. Význam Staré Plzně narůstal také proto, že se nacházela na křižovatce cest z Prahy do Řezna, Saska a Norimberku.

Roku 1266 začalo v podhradí vznikat nové královské město. V místech dnešního městského centra došlo k rozsáhlé přestavbě, která měla od základů změnit jeho podobu a vytvořit z dosavadní zástavby Staré Plzně skutečné město. Podstatná část této proměny byla realizována.

Prostor kolem tržiště byl nově vyměřen, ulice byly napřímeny. Na nově vytýčeném náměstí bylo vyčleněno místo pro velký reprezentativní městský chrám. V blocích rozdělených uliční sítí byly vyměřeny pravidelné parcely pro výstavbu měšťanských domů. Geometrickou pravidelností půdorysu, monumentalitou veřejných staveb i úpravou veřejných prostranství dávalo nově budované město najevo svou příslušnost k civilizované Evropě.

Rychlý růst Staré Plzně se zastavil po roce 1295, kdy bylo město králem Václavem II. přeneseno do Nové Plzně, která svou polohou lépe odpovídala změněnému provozu na dálkových obchodních cestách. Ne všichni měšťané se však přestěhovali, část jich zůstala a usilovala o udržení městského statutu. Stará Plzeň se však již dále nerozvíjela, některé domy zanikly. V centru se však udržela souvislá městská zástavba, náměstí nadále plnilo svou tržní, společenskou a reprezentativní funkci.

Snaha o udržení městského charakteru narážela na stále větší překážky. Stará Plzeň, roku 1442 poprvé pojmenovaná jako Starý Plzenec, byla od roku 1536 běžným malým poddanským městečkem. Na jeho podobě se podepsala třicetiletá válka, v jejímž důsledku zpustla téměř polovina usedlostí. Poválečná zástavba měla již čistě venkovský charakter.

Po opětovném povýšení na městečko v roce 1846 započala obnova zástavby městského typu. Nově budované domy respektovaly uliční síť původního středověkého města. Staroplzenecké levobřeží si tak dodnes podrželo maloměstský charakter, v němž se prolíná typická venkovská zástavba s městskými prvky.

Centrum města a Smetanova ulice na historickém pohledu a fotografii.

Pro zpracování panelu byly využity texty a fotografie poskytnuté následujícími autory a institucemi: Mgr. Radek Široký, Ph.D. / ZIP o.p.s. – Západočeský institut pro ochranu a dokumentaci památek / K-Centrum Starý Plzenec

Rovněž bylo čerpáno z publikace J. Páva: Starý Plzenec, Šťáhlavy a Sedlec. Nástin dějinného vývoje do roku 1918. A z internetových stránek www.cka.cz/cs, na kterých se můžete dozvědět i další informace o architektonických soutěžích.

Smetanova ulice →
architektonická soutěž

Půdorys města, který je cenným dokladem jeho bohaté historie, byl ohrožen a částečně rozbit plánem na výstavbu sídliště v prostoru Smetanovy ulice. V 80. letech 20. století zde začal výkup nemovitostí určených k demolici. Přestože se plán nakonec neuskutečnil, vedl k devastaci opuštěných domů, jejichž část byla v roce 1994 nakonec zbourána. Od té doby je ve Smetanově ulici prázdné místo. Co bude dál s tímto prostranstvím? A jaký bude další osud domů ve druhé části Smetanovy ulice? Čeká je postupný zánik nebo obnova? Odpověď na tyto otázky záleží i na Vás.

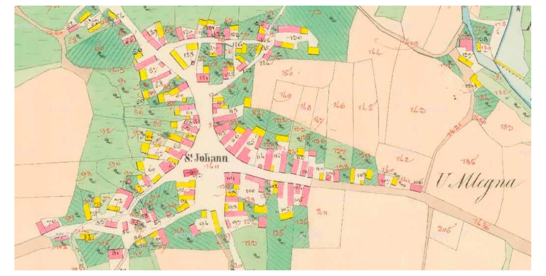

↳ Starý Plzenec na mapě stabilního katastru z roku 1838, z níž je dobře patrná oboustranná zástavba Smetanovy ulice.

↳ Smetanova ulice v sedmdesátých letech minulého století.

Architektonická soutěž? Víte, o co se jedná?

V červnu 2016 zastupitelstvo schválilo Program rozvoje města na roky 2016–2019. Jednou z aktivit, kterou má být program naplněn, je i vyhlášení architektonické soutěže týkající se centra města a zejména Smetanovy ulice. Vyhlášení soutěže se předpokládá v průběhu příštího roku. Do přípravy soutěže se můžete zapojit i Vy.

Jaké jsou výhody architektonické soutěže?
Podstatou soutěže je vyhlášení výzvy k předkládání návrhů řešení konkrétního městského prostoru. Neoslovuje se tedy jen jeden, dva nebo tři architekti, ale mohou se přihlásit všichni zájemci.

Na rozdíl od jiných typů zadání zakázky, kde rozhodnutí, kdo zakázku získá, závisí zejména na ceně, případně na zkušenostech nebo referencích uchazeče, přináší architektonická soutěž možnost vybrat si z několika hotových návrhů.

Pro město totiž není zárukou kvalitního architektonického návrhu ani nízká cena za jeho zpracování, ani seznam předchozích děl uchazeče o zakázku, jak tomu bývá u jiných typů zakázek. Ale je zásadní vybrat nejvhodnější návrh obnovy území jak z estetického, tak z dispozičního i funkčního hlediska.

Architektonický návrh nespočívá pouze v tom, jak má dané území vypadat, ale i v návrhu toho, co vše by se v něm po realizaci návrhu mohlo odehrávat – jaké funkce má plnit. Kromě návrhu objektů (pro bydlení i podnikání) tak architekti řeší i zajištění kvalitně fungujících veřejných prostranství – míst pro setkávání, odpočinek, pořádání kulturních či sportovních akcí, množství zeleně apod.

Výhodou architektonické soutěže je možnost porovnávat mezi sebou větší množství návrhů, které byly zaslány různými týmy architektů. Nezávislá odborná porota navržená ve spolupráci s Českou komorou architektů vybere nejvhodnější návrh a s ním zároveň schopný autorský tým. Tato porota je zodpovědná nejen za výběr nejlepšího návrhu, ale rovněž spolupracuje již při přípravě soutěžních podmínek a při diskusi s architekty účastnícími se soutěže.

Více informací získáte rovněž u Pavly Dusíkové z Centra pro komunitní práci západní Čechy, e-mail: pavla.dusikova@cpkp.cz, tel.: (+420) 774 497 871

Smetanova ulice →
architektonická soutěž

Přidáte se?

Jak bude architektonická soutěž probíhat?

Podzim 2016 – jaro 2017
– příprava zadání pro architektonickou soutěž
– setkání s veřejností k možnostem obnovy centra města

– ustanovení odborné poroty
– rozhodnutí o druhu soutěže, soutěžních podmínkách a konečné podobě soutěžních podmínek

Léto – zima 2017
– vyhlášení architektonické soutěže
– přihlášení týmů jednotlivých architektů
– vyhodnocení a představení doručených návrhů

Rok 2018
– dopracování vítězného návrhu
– rozhodnutí o etapách realizace návrhu
– zpracování stavebně technických dokumentací pro investice města a regulačních podmínek pro soukromé investory

Rok 2019
– předpokládané zahájení 1. etapy obnovy centra města

Předběžné vymezení území, kterého se architektonická soutěž bude týkat.

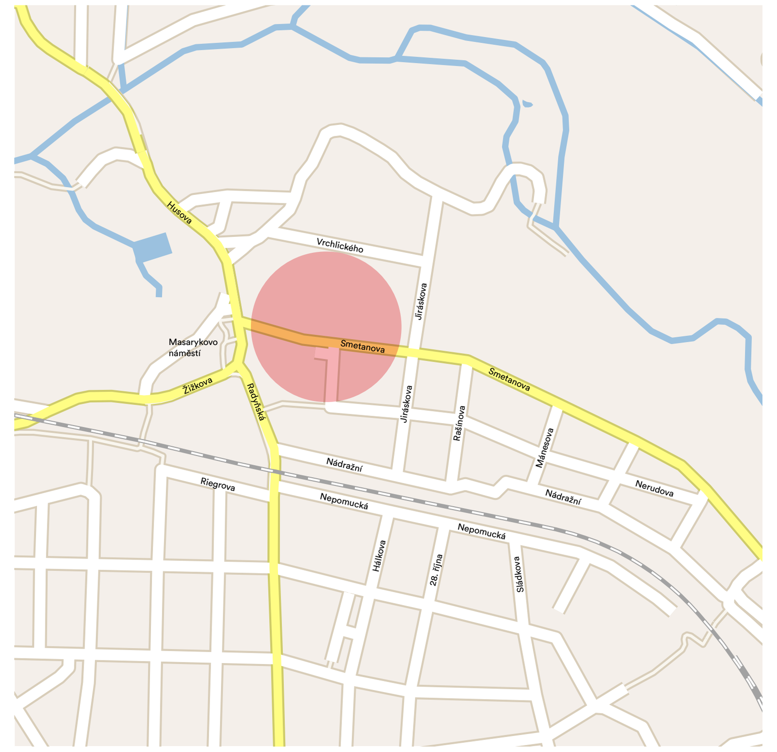

Jak se můžete zapojit?

Napište nám, co se Vám v centru města líbí, s čím naopak nejste spokojeni a co Vám v něm chybí. Vaše podněty se stanou podkladem pro zadání architektonické soutěže.

Formulář pro zasílání Vašich podnětů naleznete na www.staryplzenec.cz pod odkazem Centrum města – architektonická soutěž. Zde naleznete o přípravě architektonické soutěže podrobnější informace.

K přípravě zadání architektonické soutěže proběhne v březnu 2017 veřejné setkání. Každý účastník se na něm bude moci vyjádřit k možnostem obnovy centra.

Více informací získáte rovněž u Pavly Dusíkové z Centra pro komunitní práci západní Čechy, e-mail: pavla.dusikova@cpkp.cz, tel.: (+420) 774 497 871

Smetanova ulice →
architektonická soutěž

Co bude dál? To záleží především na Vás.

Zde budou doplňovány aktuální informace.